

Тъзи отъ съученицитѣ и връстницитѣ ми,¹³⁾ които сж още живи, вѣроятно ще да си спомнѣтъ за този дѣтински епизодъ, доста смѣшенъ и характеристиченъ. Впрочемъ прѣдсказанието на учителитѣ се изпълни. Припасахми сабята и на кръста..., видѣхми сирѣчь политическата свобода на отечеството си, за придобиванieto на която и българеката кръвь се смѣси съ оная на освободителитѣ, и носимъ вече сабята припасана и въ ржка за запазването на тая свобода...

Освѣнъ тие двѣ горѣизложени дѣтински геройства, наказани първото съ бой и второто съ мѣржание отъ учителитѣ, въ онзи дѣтински периодъ не съмъ ималъ други. Въобще минавахъ за кротко и мирно момче. Избѣгвахъ бурнитѣ игри на връстницитѣ ми, а празничнитѣ дни прѣкарвахъ да рисувамъ — *аскери*, както ги наричахми, което занимание се считаше *губение* врѣме и не се позволяваше въ училището.¹⁴⁾ Освѣнъ това бѣхъ се пристрастилъ въ прочитанието на исторически книги и тѣ ме забавлявахъ повече отъ всѣка друга игра. „*Чудеситѣ на Робенсина Крусо*“ въ подлистника на „*Цариградски вѣстникъ*“, когато на 1848 почнѣ тоя вѣстникъ да се издава съ

¹³⁾ Въ паметната си ученическа книжка отъ 1845 (стр. 28) съмъ записалъ имената на нѣкои отъ моитѣ съученици въ първия и единствения классъ при учителя Пена Давидова, който, като бѣлградски воспитаникъ, бѣше ми прикачилъ сѣрбското окончатие *ичь*: Георгій Михайловичъ, Николай Евстатіевичъ, Костадинъ Х. Боновичъ, Николай Анастасіевичъ, Иоанъ Х. Петровичъ и други. Русското *овъ*, което се прие и за наше, по-сетнѣ въведохъ рускитѣ воспитаници. А до тогава названята имахъ турското прозвище: *оглу*. Думата е тука за *касабата — Търново*. Названята въ селата бѣхъ всѣкаква пѣстрота, а въ балканскитѣ села нѣрѣдко се чуваше и полското *ски*: Цеперански, Туфекчийски, както и руското *овъ* и *евъ*. Когато послѣднитѣ окончатия взехъ да имать официално гражданство, естествено тѣ трѣбваше да возбуждѣтъ любопитство въ турскитѣ официални кръгове. Отъ Д-ра С. Чомакова въ Цариградъ (1858 г.) съмъ слушалъ слѣдующия расказъ: „Единъ пътъ Везирина зачудено ме питаше: защо не се казвамъ *Чомакоглу*, и защо е това *офъ*! у насъ. Казахъ му, че това е извикано отъ избѣгване на *ялжиялчи*: въ Казанлъкъ — дадохъ му въ примѣръ — имаше двама съ името *Груйоглу* и често си отваряхъ погрѣшно писмата, догдѣто най-послѣ се разбрахъ единия да се пише Гръевъ, а другия Груйоглу.“ Това, добрѣ смислено и скроено, обяснение да ли е задоволило везирина, и самъ г-нъ Чомаковъ се съмнѣваше; но и втори пътъ въпросъ за това не е ставало вече, — свѣрши расказа си българския тогива въ Цариградъ прѣдставителъ.

¹⁴⁾ Подиръ пожара на 1845, въ който изгорѣ къщата ми на *баждарлъка* (бѣлг. кварталъ), врѣменно, 2—3 години, стояхми въ турската махала. Като особни разноски баща ми даваше всѣки празникъ по 20 пари за бѣли книги и за бои, да пишѣ *аскери*. Двѣ *уручета* единъ день ме сръцнахъ, грабнахъ ми бѣлитѣ книги и стѣпкахъ въ калъта. Видгнахъ окаленитѣ книги и плачешкомъ отидохъ дома и обадинхъ на баща си за тая бѣда. Той ми даде други 20 пари за да купя други и думаше: вижда се отстраната имъ каква е и гдѣ ги води; ти недѣй плака; тѣ нека плачѣтъ. Въжлени останяхъ въ ума ми тия негови дѣми, безъ да разбирахъ тогива значението имъ.